

VN/13056/2022
VN/13056/2022
-UM-37

9.6.2025

Liite 1: Esittelymuistio Latalalaisen Amerikan sijoitusyhtiön perussopimusmuutoksesta

LATALALAISEN AMERIKAN SIOITUSYHTIÖN PERUSTAMISESTA TEHDYN SOPIMUKSEN JOHTOKUNTARAKENNETTA KOSKEVAN IV ARTIKLAN 6 JA 7 KAPPALEIDEN MUUTTAMINEN; VALTUUTUS ÄÄNESTÄÄ SOPIMUSMUUTOSTEN HYVÄKSYMISESTÄ

Tausta

Latalalaisen Amerikan sijoitusyhtiö on vuonna 1986 perustettu itsenäinen sijoitusyhtiö, joka kuuluu Latalalaisen Amerikan kehityspankkiryhmään. Yhtiön tavoitteena on edistää Latalalaisen Amerikan ja Karibian alueen taloudellista kehitystä ensisijaisesti tukemalla alueen yksityissektoria. Suomi hyväksyi Latalalaisen Amerikan sijoitusyhtiön perustamisesta tehdyn sopimuksen 27.3.2002, jolloin sopimus tuli myös Suomen osalta voimaan (SopS 24 ja 25/2002).

Sijoitusyhtiön omistaa 48 jäsenmaata. Näistä 28 jäsenmaata on Amerikan alueelta ja ns. alueellisia jäseniä ja 20 Euroopasta ja Aasiasta eli pankin toiminta-alueen ulkopuolisia jäsenmaita. Alueellisista jäsenistä 26 on kehittyviä maita Latalalaisesta Amerikasta ja Karibialta ja kaksi eli Yhdysvallat ja Kanada kehittyneitä maita.

Perustamissopimuksen muutokset

Sopimuksen IV artiklassa määrätään sijoitusyhtiön organisaatiosta ja hallinnosta.

Artiklan 4 kappaleessa määrätään sijoitusyhtiön johtokuntarakenteesta. Johtokuntapaikkoja on 14, joista yksi paikka kuuluu suurimmalle osakkeenomistajalle, yhdeksän johtokuntapaikkaa alueen kehittyville jäsenmaille ja neljä muille jäsenmaille (Kanada, Euroopan ja Aasian maat). Yhdysvallat on suurin osakkeenomistaja.

Edelleen sopimuksen IV artiklan 6 kappaleessa määrätään johtokunnan toimeenpanevesta komiteasta. Johtokunnan toimeenpaneva komitea käsittelee asiat, jotka koskevat yhtiön myöntämiä lainoja ja sijoituksia. Johtokunnan toimeenpaneva komitea koostuu yhtiön johtokunnan jäsenistä. Yhtiön johtokunnan puheenjohtaja toimii pääsääntöisesti samalla myös toimeenpanevan komitean puheenjohtajana. Kappaleessa on lisäksi määräyksiä jäsenten nimittämisestä, komitean päätösvaltaisuudesta, komitean ja yhtiön johtokunnan välisestä päätöksentekomenettelystä sekä äänestysmenettelystä.

Sopimuksen IV artiklan 7 kappaleessa määrätään johtokunnan puheenjohtajasta, sijoitusyhtiön toimitusjohtajasta sekä virkamiehistä ja tilapäisistä asiantuntijoista sekä näiden tehtävistä, toimivallasta ja toimikaudesta. Latinalaisen Amerikan Kehityspankin pääjohtaja toimii viran puolesta myös yhtiön johtokunnan puheenjohtajana. Yhtiöllä on myös toimitusjohtaja, jonka johtokunta nimittää.

Sijoitusyhtiön hallintoneuvoston hyväksyttäväksi ollaan tuomassa sopimusmuutoksia, joilla on tarkoitus muuttaa sijoitusyhtiön johtokuntarakennetta. Ehdotetut muutokset koskevat sijoitusyhtiön perustamisesta tehdyn sopimuksen IV artiklan 6 kappaleen kohtia a, b, d ja f, sekä 7 kappaleen a kohtaa seuraavalla tapaa:

- IV artiklan kappale 6 (a): Laajennetaan johtokunnan toimeenpanevan komitean kokoonpanoa kahdella henkilöllä siten, että alueen maiden edustajia on kolme ja toiminta-alueen ulkopuolisten maiden edustajia on kaksi. Lisäksi täsmennetään, että niiden maiden joukosta, jotka eivät ole alueen kehittyviä maita, suurimmalla osakkeenomistajalla on aina edustajapaikka.
- IV artiklan kappale 6 (b): Muutetaan komitean puheenjohtajan sijaiseksi sijoitusyhtiön toimitusjohtaja ilman äänioikeutta sen sijaan, että sijaisena toimisi erikseen valittu komitean jäsen.
- IV artiklan kappale 6 (d): Muutetaan määräystä komitean päätösvaltaisuudesta siten että komitean päätösvaltaisuus vaatii neljä ääntä aikaisemmin kolmen sijaan.
- IV artiklan kappale 6 (f): Muutetaan hanke-esitysten käsittelyä siten, että äänen mennessä tasan esitys palautetaan takaisin yhtiön hanketiimille, joka tuo esityksen mahdollisten muokkausten jälkeen uudestaan komitean käsittelyyn johtokunnan määrittämässä aikataulussa. Mikäli äänet menevät uudelleen käsittelyn jälkeen tasan, johtokunnan puheenjohtajan tulee antaa ratkaiseva ääni siinä komitean kokouksessa, jossa esitys käsitellään.
- IV artiklan kappale 7 (a): Muutetaan määräystä siten, että johtokunnan puheenjohtajan poissa ollessa sijaisena toimii sijoitusyhtiön toimitusjohtaja ilman äänioikeutta. Lisäksi täsmennetään, että johtokunnan puheenjohtaja ja sijoitusyhtiön toimitusjohtaja saavat osallistua kuvernöörien hallintoneuvoston kokouksiin ilman äänioikeutta.

Johtokuntarakenteen muutostarve on seurausta sijoitusyhtiön pääomakorotuksesta. Vuosikokouksessa 2024 kuvernöörien hallintoneuvosto hyväksyi sijoitusyhtiön pääomakorotuksen, yhteensä 3,5 miljardia Yhdysvaltain dollaria. Jo neuvotteluiden aikana ennakoitiin tarvetta muuttaa sijoitusyhtiön johtokuntarakennetta pääomakorotuksen tuoman kasvun vuoksi. Osana pääomakorotuksen hyväksymispäätöstä pyydettiin esitystä sijoitusyhtiön johtokunnan toimeenpanevan komitean uudistamisesta.

Esityksen tavoitteena on laajentaa toimeenpanevan komitean kokoonpanoa, mutta säilyttää se kuitenkin sen verran suppeana, että komitea pystyy edelleen toteuttamaan päätehtävänsä eli hanke-esitysten käsittelyä ketterästi alan hyvien käytäntöjen mukaisesti. Kokoonpanoa laajentamalla halutaan varmistaa, että johtokunta ja sen komitea pystyvät paremmin ohjaamaan sijoitusyhtiön kasvavan pääoman käyttöä. Muutos mahdollistaa sen, että eri äänestysryhmät saavat äänensä paremmin kuuluviin edustajiensa kautta ja laajemman kokoonpanon avulla voidaan tavoitella kattavampaa konsensusta. Muutoksella luodaan lisäksi tasapainoa kehityspankin toiminta-alueen

ulkopuolisten maiden edustautumiseen komiteassa. Laajennetussa komiteassa edustajapaikat vastaavat paremmin todellisia ääniosuuksia.

Käsittelymenettelyn muutoksilla, joista määrätään IV artiklan 6 kappaleen(f) kohdassa, pyritään varmistamaan hanke-esitysten perusteellinen, mutta samalla mahdollisimman tehokas käsittely. Äänten mennessä tasan hanke-esityksen valmistelleella tiimillä on johtokunnan määrittämän ajan sisällä mahdollisuus, mutta ei velvollisuutta, päivittää esitystä ja konsultoida tätä varten asiakasta, hankkeen mahdollisia muita sijoittajia ja sidosryhmiä. Mikäli äänet menevät edelleen tasan, kun esitys tuodaan uudelleen komitean käsittelyyn, on johtokunnan puheenjohtajalla velvollisuus, ei ainoastaan oikeus, antaa ratkaiseva ääni siinä kokouksessa, jossa esitystä käsitellään. Näin vältetään ylimääräisiltä viivästyksiltä ja varmistetaan hankkeen eteneminen päätöksentekoon.

Johtokunnan toimeenpanevan komitean kokoonpanon laajentaminen lisää sijoitusyhtiön toimintalueen ulkopuolisten jäsenmaiden, kuten Suomen, vaikutusmahdollisuuksia sijoitusyhtiön toimintaan ja omistajaohjaukseen.

Muutosten hyväksyminen ja niiden kansallinen käsittely

Perustamissopimuksen VIII artiklan 1 kappaleen a kohdan mukaan sopimusta voidaan muuttaa vain hallintoneuvoston sellaisella äänten enemmistöllä, joka edustaa vähintään neljää viidesosaa jäsenten äänimäärästä, mukaan lukien kaksi kolmasosaa hallintoneuvoston jäsenmaista. Perustamissopimuksen VIII artiklan 1 kappaleen c kohdan mukaan, kun muutos on hyväksytty, yhtiö vahvistaa hyväksymisen toimittamalla siitä virallisen tiedonannon kaikille jäsenmaille. Muutokset tulevat voimaan kaikkien jäsenten osalta kolmen kuukauden kuluttua virallisen tiedonannon päivämäärästä lukien, jollei hallintoneuvosto ilmoita muuta voimaantuloaika.

Kunkin sijoitusyhtiön jäsenmaan on määrä äänestää johtokunnan toimeenpanevan komitean uudistetusta kokoonpanosta ja hanke-esitysten käsittelymenettelystä 30.6.2025 mennessä ilman koolle kutsuttavaa kokousta (sähköinen äänestys). Ehdotettu hallintoneuvoston päätöslauselma muutosten hyväksymisestä katsotaan hyväksytyksi, kun sähköisiä ääniä on vastaanotettu hallintoneuvoston IV artiklan 2 kappaleen e kohdassa määrättyä päätösvaltaisuutta vastaava määrä eli kun äänen ovat antaneet jäsenmaiden enemmistö, joiden yhteenlaskettu äänimäärä on ainakin kaksi kolmasosaa jäsenten äänimäärästä ja myönteiset äänet edustavat VIII artiklan 1 kappaleen a kohdan mukaisesti neljää viidesosaa jäsenten äänimäärästä, mukaan lukien kaksi kolmasosaa hallintoneuvoston jäsenmaista.

Perustamissopimuksen VIII artiklan mukainen sopimusmuutosmenettely tarkoittaa sitä, että perustamissopimuksella sijoitusyhtiön hallintoneuvostolle on siirretty sopimuksentekovaltaa, joka tavanomaisesti kuuluisi sijoitusyhtiön jäseninä oleville valtioille ja sopimusmuutosten voimaantulo ei edellytä näin ollen enää sijoitusyhtiön jäsenvaltioiden hyväksyntää tai ratifiointia. Koska sopimusmuutokset voidaan hyväksyä VIII artiklan mukaisesti hallintoneuvoston määräänemmistö päätöksellä eikä yksimielisyyttä vaadita, voi sijoitusyhtiön jäsenvaltio periaatteessa tulla myös sidotuksi sopimusmuutokseen, vastoin oman hallintoneuvostoedustajansa hallintoneuvostossa esittämää kantaa.

Normaalisti perustuslain 93 §:n 1 momentin mukaisesti päätöksen valtiosopimukseen tai muuhun kansainväliseen velvoitteeseen sitoutumisesta tekisi tasavallan presidentti ja eduskunta hyväksyisi kansainväliset velvoitteet ja niiden irtisanomisen sekä päättäisi kansainvälisten velvoitteiden voimaansaattamisesta siltä osin kuin perustuslaissa säädetään.

Latinalaisen Amerikan sijoitusyhtiön perustamissopimuksen VIII artiklalla on edellä kuvaillusti siirretty sopimuksentekovaltaa sijoitusyhtiön hallintoneuvostolle. Eduskunnan

perustuslakivaliokunta on ottanut kantaa vastaavanlaiseen sopimuksentekovallan siirtämiseen PeVL 45/2000 vp — HE 161/2000 vp yhteydessä. Valiokunta totesi seuraavasti: ”Myös institutionaalisten määräysten muutoksista päätetään kahden kolmasosan enemmistöllä perussäännön 122 artiklan perusteella. Muutos tulee voimaan kaikkien sopimusvaltioiden osalta kuuden kuukauden kuluttua hyväksymisestä. **Perustuslain mukaiset hyväksymis- ja voimaansaattamismenettelyt eivät siten ole edellytyksinä tällaisten muutosten voimaantulolle Suomen osalta**, minkä vuoksi tämä kohta johtaa voimaansaattamislakiehdotuksen käsittelemiseen perustuslain säätämisjärjestyksessä.”

Myös Latalaisen Amerikan sijoitusyhtiön perustamissopimuksen hyväksymistä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 175/2001 vp) todetaan, että ”Kun kansainvälinen sopimus sisältää edellä kuvatun laisen sopimuksen muutosmekanismi, valtuudet äänestää muutoksen puolesta hankitaan tasavallan presidentiltä ennen muutoksen kansainvälistä hyväksymistä.”

Tämän mukaisesti ulkoministeriö katsoo, että tässä tapauksessa on tarpeen, että tasavallan presidentti päättäisi perustuslain 93 §:n 1 mom. perusteella siitä, että Suomen edustaja sijoitusyhtiön hallintoneuvostossa valtuutetaan äänestämään sopimukseen tehtyjen muutosehdotusten hyväksymisen puolesta. Tämä valtuutus on samalla Suomen hallintoneuvostoedustajalle annettu toimintaohje, jonka mukaisesti hänen tulee äänestää.

Ehdotetut muutokset eivät kuulu lainsäädännön alaan eikä niistä aiheudu Suomelle uusia taloudellisia velvoitteita eivätkä ne muustakaan syystä ole sellaisia, että ne olisivat edellyttäneet eduskunnan suostumusta.

Edellä olevan perusteella esitetään, että tasavallan presidentti valtuuttaa Suomen edustajan

Latalaisen Amerikan sijoitusyhtiön hallintoneuvostossa äänestämään Latalaisen Amerikan sijoitusyhtiön perustamisesta tehdyn sopimuksen IV artiklan 6 kappaleen a, b, d ja f kohtiin sekä 7 kappaleen a kohtaan tehtävien muutosten hyväksymisen puolesta.